

PAS

De schoen doet wat de voet niet meer kan

CASUS

DIAGNOSE

Posttraumatische enkelartrose met stijf onderste spronggewricht met equinovarus- en lichte varusstand, met als gevolg een secundaire metatarsalgie bij een 63-jarige vrouw.

KORTE MEDISCHE ANAMNESE

Cliënte raakte begin jaren '90 betrokken bij een ongeval, waarbij het bovenste deel van haar linker enkelgewricht werd verbrijzeld. Ondanks een operatieve ingreep, bleef de verstoorde gewrichtsanatomie die hiervan het gevolg was deels bestaan. De abnormale gewrichtsanatomie samen met de jarenlange belasting leidde tot ernstige onregelmatigheid en artrose van het kraakbeen, met als gevolg abnormale stand en een bewegingsbeperking van de voet. Deze staat vooral in spitsstand, en mede door de osteofyten is dorsaalflexie onvoldoende mogelijk. Tevens vertoont de linkervoet een spreidvoetstand met metatarsalgieklachten.

In de loop der jaren namen de klachten in ernst toe, waardoor de mobiliteit van mevrouw sterk afnam, en de pijn in haar enkelgewricht en aan haar voorvoet (dat laatste veroorzaakt door de spitsstand) toenam. Bovendien compenseerde ze deze pijn door haar rechterbeen dermate over te belasten, dat ook deze steeds pijnlijker en gevoeliger werd.

De laatste jaren kon mevrouw zich buitenshuis nog slechts voortbewegen met een stok, zij het over korte afstanden.

>>> 2

© FOTO: ROB NELISSE

DRUKMETING

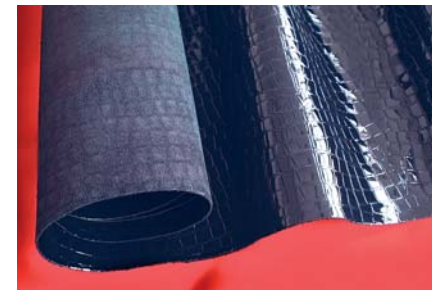
De mogelijkheden van insole-drukmeting worden steeds groter. Met deze techniek, die ongeveer 5 jaar bestaat, is het mogelijk om de druk te meten in de schoenen van klanten terwijl zij lopen. De klant draagt daartoe speciale zooltjes in de schoenen en een kastje op de rug dat de data registreert. Met een zender kunnen de gegevens over een afstand van ongeveer 30 meter worden verzonden naar een computer. De versie die Buchrnhornen onlangs aanschafte heeft een actieradius

van bijna 100 meter. Binnen enkele jaren moet het mogelijk zijn om daar enkele honderden meters van te maken. Als het zo ver is, is dat goed nieuws voor bijvoorbeeld hardlopers en schaatser. Bij hen kan dan de druk gemeten worden tijdens reguliere trainingsarbeid. Of drukmeting bij andere mensen in hun eigen huis of op het werk, zodat de druk heel specifiek verlegd, verlaagd of veranderd kan worden.

Behandelend arts:
Patrick de Smet
Orthopedisch chirurg,
Laurentius ziekenhuis Roermond

Behandelend podotherapeute:
Angelique Penders,
Penders Orthopedische Schoentechniek

Behandelend schoentechnicus:
Wil Harmsen,
Penders Orthopedische Schoentechniek

Afstanden van meer dan honderd meter waren voor haar te belastend.

COMPLICATIES

Onderzoek laat geen verdere complicaties aan de linkervoet zien, al kan de artrose worden geïnterpreteerd als een complicatie van de breuk. Wel is mevrouw bekend met spataders, waarvoor ze medio 2003 operatief is behandeld. Hierdoor ontstonden wondinfecties als gevolg van een streptokokkenontsteking. Deze infecties leidden tot zenuwpijnen, oedeemvorming en dystrofie van het been, waardoor de orthopedische schoenbehandeling zeker een jaar is vertraagd. Been, enkel en voet moesten immers voldoende herstellen, alvorens deze behandeling kon worden voortgezet.

Dystrofie in de voorgeschiedenis is overigens ook een (relatieve) contra-indicatie voor chirurgie.

THERAPIE

De huisarts verwees mevrouw naar de podotherapeute, en stelde steunzolen als indicatie. De podotherapeute taxeerde echter dat de standsafwijking van de voet te ernstig was om met steunzolen te kun-

nen worden ondervangen. Steunzolen zouden deze afwijking namelijk slechts ten dele kunnen opvangen. Na overleg met de huisarts werd mevrouw doorverwezen naar de orthopedisch chirurg. Het functieonderzoek van orthopedisch chirurg en podotherapeute, afgenomen tijdens een gezamenlijk spreekuur, bevestigde de veronderstelling dat steunzolen niet de beste oplossing vormden. Het onderzoek wees tevens uit dat mevrouw vooral pijn had aan de enkel en de voorvoet. Besloten werd voor mevrouw orthopedische schoenen te laten aanmeten. Tijdens een gezamenlijk spreekuur van podotherapeut en orthopedisch schoentechnicus werd de indicatie voor orthopedisch schoeisel door de orthopedisch schoentechnicus onderschreven.

KORTE SCHOENTECHNISCHE ANAMNESE

Door de complicaties die ontstonden na de operatieve ingreep, met name de sterk wisselende zwellingen aan enkel en voet, bleef de voet lange tijd instabiel. Hierdoor was de pasvorm niet direct betrouwbaar vast te stellen, en bleef het vooralsnog onduidelijk of orthopedisch schoeisel wel

de verwachte toegevoegde waarde zou kunnen bieden. Bovendien twijfelde mevrouw sterk of ze wel orthopedisch schoeisel wenste te dragen. Besloten werd om haar eerst een leder proefschoen aan te meten, totdat de voet definitief tot rust zou zijn gekomen. In de tussentijd zou mevrouw alvast kunnen wennen aan de orthopedische schoen. Pas daarna zou bij haar de definitieve schoen worden gemaakt. Deze halfhoge schoen, die vooral de enkel moest ondersteunen, diende voorzien te zijn van een stevige afwikkelpalk ter bevordering van het gangbeeld.

SCHOENTECHNISCHE OPLOSSING

De schoentechnicus begon met het aanmeten van de orthopedische schoenen, en het maken van een leest van 15 centimeter hoogte, zodat de schoen goed grip heeft op enkel en voet. Eerst werd een doorzichtige passchoen van thermoplastic gemaakt, om de pasvorm te controleren, en op basis daarvan de leest aan te passen.

Na de eerste passing werd de proefschoen gemaakt, van leder. Om de afwijking van de voet te bevorderen, kreeg de

schoen een supplement met afwikkeling, in combinatie met een zoolverstijving. In de hiel werd polstering aangebracht, om demping tijdens het lopen te bevorderen, en de pijn te verzachten. Na zes maanden was de voet van mevrouw dermate gestabiliseerd dat de behandeling kon worden voortgezet, en de definitieve orthopedische schoen kon worden gemaakt. Een geringe aanpassing van de proefschoen was daarvoor voldoende, door een lichte correctie van de ruimteverdeling in de proefschoen.

HET RESULTAAT

Al snel na het lopen met de proefschoen, verbeterde de mobiliteit van mevrouw zienderogen. Ze kan nu langere afstanden lopen. Pijn en overbelasting tijdens het lopen zijn verminderd tot een aanvaardbaar niveau. Door de stijve zool is de buiging van de voet bovendien verminderd. Mevrouw draagt de schoenen en is erg tevreden met het resultaat. Ze vindt de schoenen mooi. Komend voorjaar zal ze bij de orthopedisch schoenmaker een tweede paar orthopedische schoenen laten aanmeten.

MODEL

- modieus, halfhoog enkellaarsje
- met vetersluiting
- damesschoen, van lak leder

BIJZONDERHEDEN

- voetbed van kurkmateriaal
- PPT in de hiel

VOORZIENINGEN

- steunzool
- gecombineerd met zoolverstijving

© FOTO'S: ROB NELISSE

OBSERVATIE PATRICK DE SMET, ORTHOPEDISCH CHIRURG

© FOTO: ROB NELISSE

"Het ongeval van mevrouw was dermate ernstig dat de breuk die daardoor ontstond helaas niet perfect is hersteld na de operatie. Vergelijk het met een spiegel die in stukken uiteen valt. De scherven kun je weer aan elkaar plakken, maar de naden blijf je zien. De standsafwijkingen (met name equinus) en bewegingsbeperking zijn een gevolg van deze breuk en de daarop volgende artrose met osteofytvorming. Je kunt dat operatief proberen te corrigeren door middel van een arthrodesse, of kiezen voor een conservatieve behandeling. Bij deze mevrouw kozen we voor het laatste, een aanpassing dus met een orthopedische schoen. Wat de voet niet kan, laat je de schoen doen. Helpt dat niet, dan kun je later altijd nog kiezen voor een operatie. Maar zover kwam het niet. De schoen voldeed prima. Het looppatroon van mevrouw is sterk verbeterd. En ze vindt de schoenen mooi. De laatste keer dat ik haar zag straalde ze. Ik zal haar pas weer over twee jaar zien, tenzij zich tussentijds problemen voordoen. Maar dat verwacht ik niet."

OBSERVATIE WIL HARMSEN, ORTHOPEDISCH SCHOENTECHNICUS

© FOTO: ROB NELISSE

"Mevrouw hikte aan tegen het uiterlijk van de orthopedische schoen. Het is een mevrouw die gewend is om in chique Italiaanse molières te lopen. Een orthopedische schoen is dan een flinke overgang. We hebben echter hard gewerkt om er iets moois van te maken. Het is prettig om met de podotherapeut in dezelfde vestiging te zitten. De podotherapeut vormde in dit geval de brug tussen de arts, de patiënt en de schoentechnicus. Op deze manier konden we samen de beste beschoeiing en pasvorm maken. Mevrouw is heel tevreden. Natuurlijk kunnen we met een orthopedische schoen haar pijnlijke enkels en voeten niet genezen. De voet is versleten, dat zal niet meer herstellen. Maar pijn en belasting zijn wel afgenomen. Mevrouw loopt veel beter en is hierdoor sociaal ook weer meer actief. Ze voelt zich kortom veilig in de huidige stand van de schoen. Daar doe ik het graag voor."

OBSERVATIE ANGELIQUE PENDERS, PODOTHERAPEUTE

© FOTO: ROB NELISSE

"Het komt meer voor dat een patiënt verwezen wordt voor steunzolen, maar dat orthopedische schoenen een betere indicatie blijken te zijn. Stelregel is dat naarmate de standsafwijking ernstiger is, orthopedische schoenen meer noodzakelijk zijn. Je moet dat altijd afwegen, door vooral te blijven kijken naar de klacht. Mevrouw zelf was realistisch. Ze wilde weer beter lopen. Ze was bang dat ze anders het risico zou lopen dat ze vanwege de pijn thuis zou blijven en zich zou gaan isoleren. Een begrijpelijke angst. Het gebeurt wel vaker dat patiënten zich vanwege hun pijn isoleren. Je moet mensen nooit de keuze voor een orthopedische schoen opdringen. Het moet hun keuze zijn. Pas dan heb je de garantie dat ze de schoen ook zullen dragen. Al laten wij ze natuurlijk wel merken dat we ons uiterste best zullen doen de schoen zo mooi mogelijk te maken. Daarmee helpen we patiënten die twijfelen vaak over de drempel."

NIEUWE DIRECTEUR OIM

De eerste vijf maanden van het jaar heeft de OIM Groep twee directeuren. Omdat de algemeen directeur van de OIM Groep, F.S. Kuiper, vanaf 1 juni met vervroegd pensioen gaat, is C.H. Falkenström sinds 1 januari in functie als directeur. Tijdens de aandeelhoudersvergadering in mei wordt hij benoemd tot algemeen directeur en neemt hij alle taken over van Kuiper.

NIEUWE DIRECTIE PENDERS

Halverwege de zeventiger jaren begonnen John en Wilma Penders in hun garage een orthopedisch schoentechnisch bedrijf. Inmiddels is dat bedrijf uitgegroeid tot een onderneming met acht vestigingen en ongeveer 75 medewerkers. Onlangs is deze eerste generatie opgevolgd door de tweede generatie. Ivo Franssen heeft de positie van algemeen directeur opgenomen en Henk Engelen is technisch directeur geworden.

DALING EIGEN BIJDRAGE

Het gaat niet om schokkende bedragen, maar toch is de daling van de eigen bijdrage voor orthopedisch schoeisel het noemen waard. Mensen boven de zestien dragen voortaan 116 euro bij aan nieuwe schoenen, in plaats van 117,50. Kinderen onder de zestien moeten in het vervolg 58 euro neertellen voor hun orthopedisch schoeisel, in plaats van de 58,50 die tot voor kort gebruikelijk was.

Voor cliënten die aanvullend verzekerd zijn, ligt de eigen bijdrage overigens nog lager. Het bedrag dat vergoed wordt, verschilt per verzekeraar.

VERHUIZING VESTIGING ARNHEM

Het moet even wennen zijn voor de bezoekers van Hanssen Footcare in Arnhem, want de vestiging is sinds 22 december verhuisd. De nieuwe locatie bevindt zich aan de Heijenoordseweg, op het terrein van revalidatiecentrum Groot Klimmendaal. Met de verhuizing is het een en ander veranderd. Zo is de werkplaats niet meer intern, maar wél vijf keer groter dan de oude. Ook de paskamer is groter, waardoor die beter toegankelijk is geworden voor rolstoelgebruikers. De wachtkamer is een stuk kleiner, wat vraagt om een goede doorstroming van de cliënten.

PREVENTIESCHOEN

Hanssen Footcare heeft recent een lichte schoen van zacht en soepel materiaal ontwikkeld speciaal voor mensen met gevoelige en kwetsbare voeten. Sinds kort is die gestandaardiseerde schoen beschikbaar voor alle relaties van Federatie PAS. De schoen die bijvoorbeeld gedragen wordt door mensen met diabetes of vaatproblemen, is niet alleen gemaakt van zeer lichte materialen, deze schoen heeft ook zeer weinig naden. Daardoor kunnen wondjes aan de voeten worden voorkomen. Vergoeding door de zorgverzekeraar is mogelijk als er een indicatie is voor orthopedisch schoeisel.

STOELENDANS HANSSEN FOOTCARE

Binnen Hanssen Footcare heeft een aantal positiewisselingen plaatsgevonden. Verwijzers en klanten hebben daardoor met een andere persoon van doen. Zo is sinds kort René Vendel het gezicht van de vestiging Amersfoort. Christ van den Eijnde verhuisde van Amersfoort naar Haarlem. En Erik Steenbergen nam plaats op de stoel van Ruben Mulders in Leiden. Mulders gaat zich vooral toeleggen op het P&O-beleid binnen Hanssen Footcare.

FEDERATIE PAS

PAS is een stichting van samenwerkende producenten van orthopedische maatschoenen. De leden van PAS zijn Buchrnhornen, Hanssen, OIM Groep en Penders. Voor informatie, vragen of suggesties kunt u terecht op www.federatie-pas.nl. U kunt ook een email sturen naar info@federatie-pas.nl

TE VINDEN IN:

Alkmaar, Almere, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Baarn, Beetsterzwaag, Bergen op Zoom, Bochtoltz, Boxtel, Brunssum, Capelle a/d IJssel, Culemborg, Delft, Den Haag, Dieren, Dokkum, Ede, Eindhoven, Emmen, Ettenleur, Gouda, Groningen, Gulpen, Haarlem, Harderwijk, Haren, Heiloo, Helmond, Heerlen, Heythuysen, Hoensbroek, Hoofddorp, Hoogeveen, Kerkrade, Landgraaf, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Naaldwijk, Oss, Roermond, Roosendaal, Rotterdam, Sittard, Soest, Soesterberg, Tegelen, Teteringen, Tiel, Tilburg, Velp, Venlo, Venray, Vlaardingen, Vlissingen, Weert, Winschoten, Zoetermeer

PRODUCTIE

Sj-tekst

REDACTIE

Frank van de Loo, Buchrnhornen
Léon Hahn, Hanssen
Ivo Franssen, Penders
Tiny Smit, OIM groep

REDACTIEADRES

Sj-tekst
Swammerdamstraat 51
1091 RR Amsterdam

VORMGEVING

Studio René Bakker, Amsterdam
Rob Nelisse, fotografie

SLUITINGSDATUM

PAS-info 2-2004, april 2004

Overname van artikelen alleen na schriftelijke toestemming van de redactie.

BUCHRNHORNEN
orthopedische schoentechniek • podotherapie • AXIUM

